

Sp. zn. 6302/2019/VOP/MJ
Č. j. KVOP-11107/2020
Datum 19. března 2020

Vážený pan
JUDr. Roman Heinz, Ph.D.
ředitel
Krajský úřad Jihomoravského kraje
Žerotínovo nám. 3/5
601 82 Brno

Vážený pane řediteli,

z pověření veřejného ochránce práv JUDr. Stanislava Křečka, který mě pověřil výkonem části své působnosti,¹ mj. i v oblasti správy na úseku zdravotnictví, obracím se na Vás v záležitosti paní **A.**, bytem xxxx, zastoupené spolkem B., z. s., se sídlem xxxx.

Paní A. nesouhlasila s úhradou za přítomnost svého partnera a porodní asistentky u porodu v porodnici Nemocnice Kyjov. Za úhradu ve výši 800 Kč (tj. dvakrát 400 Kč) nezískala žádnou službu, přičemž ani nebylo jasné, o jakou službu by se mělo jednat. Paní A. se dožadovala vrácení úhrady, a poté, co neuspěla u Nemocnice Kyjov, se obrátila na Krajský úřad Jihomoravského kraje (dále také „KÚ JMK“),² u kterého rovněž neuspěla.

Tehdejší veřejná ochránkyně práv PhDr. Anna Šabatová, Ph.D.,³ ve smyslu § 14 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, ve věci zahájila šetření. V šetření pokračuji a informuji Vás nyní o svých závěrech.

Především uvádím, že je mi známo, že Nemocnice Kyjov s účinností od 1. 1. 2020 neposkytuje žádné placené služby či úkony v souvislosti s přítomností třetích osob u porodu, resp. že tento typ „poplatku“ zrušila. Paní A. však rodila v době, kdy kyjovská porodnice úhradu ve výši 400 Kč za „*přítomnost otce či jiné blízké osoby při porodu*“ požadovala.⁴

Po zhodnocení dostupných informací⁵ mám za to, že se Krajský úřad Jihomoravského kraje při šetření stížnosti paní A. **dopustil pochybení** spočívajících v tom, že:

- (1) při vyřizování stížnosti vůbec neposuzoval, co paní A. za úhradu získala,
- (2) při vyřizování stížnosti dostatečně neposoudil, zda byla úhrada účtovaná paní A. rámcově přiměřená a férová,

---

1 Podle ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Ve smyslu § 93 odst. 2 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů.

3 PhDr. Anna Šabatová, Ph.D., skončila ve funkci veřejné ochránkyně práv ke dni 19. února 2020. Stejněho dne se funkce ujal JUDr. Stanislav Křeček.

4 Porod paní A. proběhl v říjnu 2018, v březnu až dubnu 2019 řešila vrácení úhrady s vedením Nemocnice Kyjov, poté v červnu až červenci téhož roku s Krajským úřadem Jihomoravského kraje.

5 Vycházela jsem ze stížnosti a žádosti paní A. o vrácení poplatku za přítomnost otce u porodu ze dne 1. 3. 2019, dále z odpovědi ředitele Nemocnice Kyjov Ing. Mgr. Lubomíra Wenzla ze dne 2. 4. 2019, z žádosti paní A. o vrácení poplatku/reklamace poplatku ze dne 1. 5. 2019 a konečně – a především – z odpovědi Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 1. 7. 2019.

- (3) při vyřizování stížnosti vůbec neposuzoval obsah úhrady (ani její výši) v obecné rovině, tedy za co je úhrada v Nemocnici Kyjov stanovena a zda její výše není rámcově nepřiměřená a neférová.

Dále rozvádím své úvahy, které mě k těmto závěrům vedly.

(1) Co stěžovatelka za úhradu získala?

Paní A. uvedla, že za úhradu ve výši 800 Kč nezískal její doprovod žádnou službu. KÚ JMK (stejně jako předtím ředitel Nemocnice Kyjov) se ve své odpovědi k této otázce nevyjádřil.

Správní orgán je povinen prošetřit skutečnosti ve stížnosti uvedené.⁶ Podle Ústavního soudu lze úhrady vybírat „výhradně za plnění, která jsou poskytována nad rámec povinností podle zákona“ (a například uvedl náklady za občerstvení, poskytnutí dodatečných příkrývek, cvičebních nebo relaxačních pomůcek či proškolení) nebo „za specifické služby či úkony, které z povahy věci musejí být poskytnuty“⁷ (v praxi se jedná především o nejrůznější edukační úkony, dohled nad doprovody rodiček apod.).

KÚ JMK porušil svoji zákonnou povinnost, neboť vůbec neposuzoval, jaká nadstandardní služba či jaké nezbytné úkony kyjovská porodnice paní A. za úhradu poskytla. KÚ JMK tímto pochybil.

(2) Byla úhrada ve výši 800 Kč rámcově přiměřená a férová?

Paní A. rozporovala výši úhrady. KÚ JMK reagoval tím, že není v jeho kompetenci hodnotit výši úhrady. Ředitel Nemocnice Kyjov stěžovatelce lakonicky sdělil, že „částka 800 Kč, kterou jste uhradili za přítomnost otce a porodní asistentky, je zcela jistě přiměřená“.

Právní předpisy se k výši úhrady nákladů za přítomnost třetích osob u porodu nevyjadřují. Ústavní soud uvedl, že „výše platby musí být alespoň rámcově přiměřená – nesmí být v diametrálním nepoměru k pořizovací ceně, potřebnému rozsahu a skutečně poskytnutým úkonům“, a že „platba musí být férová“.⁸

Jak jsem uvedla v předchozí části, nelze posoudit, jaké služby či úkony kyjovská porodnice paní A. skutečně poskytla. Z toho důvodu nelze posoudit ani jejich pořizovací cenu, a nelze tedy zhodnotit, zda výše úhrady v případě paní A. byla alespoň rámcově přiměřená a férová.

Touto otázkou se KÚ JMK nezabýval, ač mohl a měl, v čemž shledávám pochybení.

(3) Za co doprovody rodiček v kyjovské porodnici platily a byla úhrada přiměřená?

Paní A. uvedla, že není jasné, za co se v kyjovské porodnici úhrada vlastně platí. Ceník kyjovské porodnice publikovaný na internetových stránkách uváděl částku 400 Kč za „přítomnost otce či jiné blízké osoby při porodu“. Ve stejném duchu paní A. odpověděl i ředitel Nemocnice Kyjov (viz předchozí část). KÚ JMK se zabýval především oprávněností úhrady jako takové, zcela však pominul otázku obsahu úhrady. K přiměřenosti její výše pouze sdělil, že ji kvůli stávajícím legislativním podmínkám nemůže hodnotit.

6 Ustanovení § 175 odst. 4 druhá věta správního řádu.

7 Bod 19 téhož nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3035/15 (N 65/81 SbNU 141).

8 Body 19 a 21 nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3035/15 (N 65/81 SbNU 141).

Právní předpisy úhrady nákladů za přítomnost třetích osob u porodu a jejich výši neupravují. Ústavní soud proto stanovil, že „přítomnost u porodu sama o sobě nemůže být zatížena „poplatkovou povinností“. Úhrady lze vybírat „výhradně za plnění, která jsou poskytovaná nad rámec povinností podle zákona“ nebo „za specifické služby či úkony, které z povahy věci musejí být poskytnuty“.⁹

Z vyjádření ředitele Nemocnice Kyjov a z jejího veřejně publikovaného ceníku bylo možné usuzovat, že kyjovská porodnice neměla jasně stanoven obsah toho, za co úhradu vybírala. Lze se tedy se vši vážností domnívat, že „zpoplatňovala“ skutečně pouhou přítomnost doprovodu rodičky, což podle Ústavního soudu není přípustné. **KÚ JMK se při prošetřování stížnosti této otázky vůbec nevěnoval, což považuji za hrubé pochybení.**

Ohledně přiměřenosti úhrady odkazuji na předchozí část.

Závěr a informace o dalším postupu

KÚ JMK správně v obecné rovině vyhodnotil, že Nemocnice Kyjov byla v principu oprávněna požadovat po rodičkách a jejich doprovodech úhradu nákladů, které jí v souvislosti s jejich přítomností vznikaly. KÚ JMK správně vyhodnotil i to, že paní A. (a její doprovod) byla o úhradě a její výši předem informována.

KÚ JMK však hrubě pochybil, neboť se vůbec nezabýval ani obsahem toho, za co Nemocnice Kyjov úhradu stanovila, ani výši úhrady z hlediska její rámcové přiměřenosti a férovosti. Ze zjištěného skutkového stavu lze přitom dovozovat, že Nemocnice Kyjov „zpoplatňovala“ samotnou přítomnost doprovodů rodiček, což podle Ústavního soudu není přípustné.

Krajský úřad Jihomoravského kraje dále pochybil, neboť se nezabýval tím, co doprovod paní A. za úhradu skutečně získal a zda byla s ohledem na to úhrada rámcově přiměřená a férová.

Vážený pane řediteli, s ohledem na vše výše uvedené Vás podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám o vyjádření ke zjištěným pochybením a informace o přijatých opatřeních k nápravě. S ohledem na současnou situaci mi postačí, pokud mi svoji odpověď zašlete **ve lhůtě 45 dnů** od doručení tohoto dopisu.

Současně si dovoluji navrhnout tato opatření k nápravě:

- (1) **opětovně otevřít** šetření stížnosti paní A. a **znovu se zabývat** výše uvedenými třemi připomínkami;
- (2) **přehodnotit** stížnost paní A. v intencích mých úvah a závěrů, a na základě toho přehodnotit závěr o neoprávněnosti stížnosti paní A..

Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

S přátelským pozdravem

Mgr. Monika Šimůnková v. r.

---

9 Body 18 a 19 nálezů Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3035/15 (N 65/81 SbNU 141).

zástupkyně veřejného ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)